

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
імені П.Л.Шупика

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Вченою радою НМАПО

імені П.Л. Шупика

протокол № _____

« ___ » _____ 2016 р.

Голова Вченої ради,

академік НАМН України,

професор

_____ Вороненко Ю.В.

ПРОГРАМА

**вступного іспиту в аспірантуру
за спеціальністю «Внутрішні хвороби»**

Київ - 2016

ЗАТВЕРДЖУЮ

Вчена рада Інституту сімейної
медицини

Протокол № _____

« _____ » _____ 2016 р.

Директор Інституту сімейної
медицини, професор

_____ О.Г.Шекера

Програма вступного іспиту в аспірантуру за спеціальністю Внутрішні хвороби розроблена співробітниками кафедр Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика.

Склад робочої групи:

1. Стаднюк Л.А. доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри терапії і геріатрії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика
2. Швець Н.І. доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри терапії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика
3. Шуба Н.М. доктор медичних наук, професор, професор кафедри терапії та ревматології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика
4. Приходько В.Ю. доктор медичних наук, професор, професор кафедри терапії і геріатрії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика
5. Бенца Т.М. доктор медичних наук, професор, професор кафедри терапії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика
6. Олійник М.В. кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри терапії і геріатрії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика
7. Дубкова А.Г. кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри терапії та ревматології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика

Пояснювальна записка
до програми вступного іспиту в аспірантуру
за спеціальністю «Внутрішні хвороби»

Внутрішні хвороби належать до найбільш поширених у світі захворювань і мають соціальне значення. Тому підготовка висококваліфікованих спеціалістів (вчених і практиків) з терапії є дуже актуальною.

Програма вступного іспиту в аспірантуру за спеціальністю «Внутрішні хвороби» складена на основі програми післядипломного навчання лікарів з питань внутрішніх хвороб.

Програма охоплює питання організації терапевтичної допомоги, теоретичні основи захворювань внутрішніх органів, діагностики і лікування хвороб органів дихання, системи кровообігу, органів травлення, нирок, кровотворення, ендокринної системи та обміну речовин, ревматичних, онкологічних хвороб, питання інтенсивної терапії і реанімації в клініці внутрішніх хвороб, клінічної фармакології.

Список рекомендованої літератури включає найважливіші наукові доробки як вітчизняних авторів, так і закордонних, з теоретичних і практичних питань терапії.

Для визначення рівня знань осіб, які вступають до аспірантури, передбачений теоретичний іспит.

Програма

вступного іспиту в аспірантуру за спеціальністю «Внутрішні хвороби»

Коди курсу і розділу	Назва курсу, розділу
01	Організація терапевтичної допомоги населенню.
01.01.	Загальні питання організації медичної допомоги населенню України. Напрямки реформування системи охорони здоров'я. Принципи роботи лікувально – поліклінічних закладів. Стаціонарна та амбулаторна терапевтична допомога. Система фармаконагляду в Україні.
01.02.	Функціональні обов'язки лікаря-терапевта. Оформлення медичної документації. Статистична звітність. Санітарно-освітня робота.
01.03.	Профілактичні та реабілітаційні державні програми. Реабілітація терапевтичних хворих. Денні стаціонари та стаціонари вдома як сучасні форми надання терапевтичної допомоги населенню.
01.04.	Організація швидкої та невідкладної допомоги населенню.
01.05.	Диспансеризація. Планування, аналіз ефективності.
01.06.	Принципи лікарсько-трудової експертизи. Експертиза тимчасової та постійної втрати працездатності.
02	Теоретичні основи внутрішньої патології. Перспективи сучасних наукових досліджень.
02.01.	Генетичні основи внутрішньої патології внутрішніх хвороб.
02.02.	Імунологічні основи внутрішньої патології.
02.03.	Алергічна реактивність і механізми алергічних реакцій
02.04.	Види імунітету (клітинний, гуморальний, специфічний, неспецифічний), імунокорекція.
02.05.	Особливості перебігу та лікування внутрішніх хвороб у людей похилого та старечого віку.
03	Хвороби органів дихання. Діагностика та лікування, що ґрунтуються на принципах доказової медицини.
03.01.	Методи обстеження хворих з патологією органів дихання.
03.02.	Гострі респіраторні захворювання.
03.03.	Хронічне обструктивне захворювання легень.
03.04.	Пневмонії.
03.05.	Бронхіальна астма.
03.06.	Хвороби плеври. Плеврити
03.07.	Нагнійні захворювання легень. Абсцеси легень. Бронхоектатична хвороба. Емпієма плеври.
03.08.	Інтерстиціальні захворювання легень. Фіброзуєчі альвеоліти. Саркоїдоз органів дихання.
03.09.	Професійні легеневі хвороби. Пневмоконіози. Пилові бронхіти. Екзогенні альвеоліти.
03.10.	Вібраційна хвороба
03.11.	Паразитарні та грибкові захворювання легень.
03.12.	Синдром нічного апное.
03.13.	Дихальна недостатність.
03.14.	Легеневе серце. Тромбоемболія легеневої артерії.
03.15.	Саркоїдоз
03.16.	Муковісцидоз
03.17.	Гострий респіраторний дистрес-синдром

03.18.	Особливості перебігу і лікування захворювань органів дихання у підлітків, хворих похилого та старечого віку.
04.	Хвороби серцево - судинної системи. Діагностика та лікування, що ґрунтуються на принципах доказової медицини. Перспективи наукових досліджень.
04.01.	Методи обстеження при серцево – судинній патології
04.02.	Основи електрокардіодіагностики
04.03.	Основи ехокардіографічного обстеження
04.04.	Артеріальна гіпертензія
04.05.	Гіпертензивні кризи
04.06.	Атеросклероз
04.07.	Ішемічна хвороба серця
04.08.	Гострі коронарні синдроми
04.09.	Нейроциркуляторна дистонія
04.10.	Патологічні порушення діяльності серцево - судинної системи в перименопаузальному періоді.
04.11.	Хвороби міокарда. Міокардити. Кардіоміопатії. Міокардіофіброз.
04.12.	Інфекційний ендокардит.
04.13.	Захворювання перикарда
04.14.	Вроджені вади серця.
04.15.	Набуті вади серця.
04.16.	Порушення збудливості. Фібриляція та тріпотіння передсердь. Надшлуночкова пароксизмальна тахікардія.
04.17.	Порушення збудливості. Шлуночкова екстрасистолія. Пароксизмальна шлуночкова тахікардія
04.18.	Блокади серця.
04.19.	Лікування окремих форм порушень серцевого ритму та провідності. Клінічна фармакологія антиаритмічних, антитромботичних, антитромбоцитарних препаратів.
04.20.	Особливості перебігу серцево – судинних захворювань у підлітків, хворих похилого та старечого віку.
04.21.	Хронічна серцева недостатність.
05.	Хвороби органів травлення. Діагностика та лікування, що ґрунтуються на принципах доказової медицини. Перспективи наукових досліджень.
05.01.	Методи обстеження хворих з патологією органів травлення.
05.02.	Ендоскопічні методи дослідження.
05.03.	Хвороби стравоходу. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба. Ахалазія кардії.
05.04.	Функціональна шлункова диспепсія. Гастрити. Дуоденіти.
05.05.	Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки
05.06.	Захворювання біліарної зони. Хронічний некалькульозний холецистит. Жовчнокам'яна хвороба.
05.07.	Синдром холестазу. Диференційний діагноз жовтяниць.
05.08.	Хвороби печінки. Хронічний гепатит. Алкогольна хвороба печінки. Неалкогольний стеатогепатит
05.09.	Цироз печінки. Гепатоцелюлярна недостатність. Синдром портальної гіпертензії.
05.10.	Хвороби підшлункової залози. Хронічний панкреатит.
05.11.	Хвороби кишок. Глютеніна ентеропатія. Целіакія. Синдром надлишкового бактеріального росту.
05.12.	Функціональна кишкова диспепсія. Синдром подразненої кишки.
05.13.	Неспецифічний виразковий коліт. Хвороба Крона.

06.	Хвороби нирок. Діагностика та лікування, що ґрунтуються на принципах доказової медицини. Перспективи наукових досліджень.
06.01.	Методи обстеження при патології нирок.
06.02.	Гломерулонефрити.
06.03.	Інфекції сечовивідних шляхів. Хронічний пієлонефрит.
06.04.	Нефролітіаз.
06.05.	Амілоїдоз нирок
06.06.	Нефропатія вагітних.
06.07.	Хронічна хвороба нирок.
06.08.	Гостра ниркова недостатність. Хронічна ниркова недостатність.
06.09.	Особливості перебігу та лікування хвороб нирок у підлітків, хворих похилого та старечого віку.
07.	Хвороби органів кровотворення. Діагностика та лікування, що ґрунтуються на принципах доказової медицини. Перспективи наукових досліджень.
07.01.	Клінічні і спеціальні методи обстеження гематологічних хворих.
07.02.	Анемії.
07.03.	Гемобластози. Лімфома Ходжкіна (лімфогранулематоз). Неходжкінська злоякісна лімфома.
07.04.	Геморагічні захворювання і синдроми. Вазопатії
07.05.	Синдром дисемінованого внутрішньосудинного зсідання крові.
07.06.	Лімфоаденопатії. Лейкопенії, нейтропенії. Агранулоцитоз.
07.07.	Променева хвороба.
08.	Хвороби ендокринної системи та обміну речовин. Діагностика та лікування, що ґрунтуються на принципах доказової медицини. Перспективи наукових досліджень.
08.01.	Методи обстеження хворих з ендокринною патологією.
08.02.	Хвороби гіпофіза та гіпоталамуса. Гіпоталамічний синдром. Гіпоталамо-гіпофізарна кахексія. Акромегалія. Хвороба Іценко-Кушинга. Гіперпролактинемія. Нецукровий діабет.
08.03.	Хвороби щитоподібної залози. Дифузний токсичний зоб. Гіпотиреоз. Тиреоїдити.
08.04.	Цукровий діабет.
08.05.	Коми при цукровому діабеті.
08.06.	Захворювання наднирників. Хвороба Аддісона. Первинний альдостеронізм. Феохромоцитома.
08.07.	Ожиріння, метаболічний синдром.
08.08.	Клімакс.
09.	Ревматичні хвороби. Діагностика та лікування, що ґрунтуються на принципах доказової медицини. Перспективи наукових досліджень.
09.01.	Методи обстеження хворих з ревматичними захворюваннями.
09.02.	Гостра ревматична лихоманка
09.03.	Хронічна ревматична хвороба серця. Набуті вади серця.
09.04.	Системні захворювання сполучної тканини. Системний червоний вовчак. Системна склеродермія. Дерматоміозит (поліміозит). Хвороба Шегрена. Хвороба Шарпа.
09.05.	Системні васкуліти. Вузликівий поліартеріїт. Мікроскопічний поліангіїт. Синдром Чарга-Строса . Гранулематоз Вегенера. Васкуліт Шенляйн-Геноха. Артеріїт Такаясу. Гігантоклітинний артеріїт. Артеріїт Кавасакі.
09.06.	Ревматоїдний артрит.
09.07.	Спондилоартрити. Псоріатичний артрит. Анкілозуючий спондилоартрит.

09.08.	Реактивні артрити. Хвороба Рейтера
09.09.	Інфекційні та паразитарні артрити.
09.10.	Дрібнокристалічні артропатії. Подагра.
09.11.	Остеоартроз. Остеопороз.
10.	Онкологічні захворювання. Діагностика та лікування, що ґрунтуються на принципах доказової медицини. Перспективи наукових досліджень.
10.01.	Рак легень.
10.02.	Рак стравоходу.
10.03.	Рак шлунка.
10.04.	Злоякісні пухлини гепатобіліарної системи та жовчовивідних шляхів.
10.05.	Рак підшлункової залози.
10.06.	Рак кишківника.
11.	Інтенсивна терапія і реанімація в клініці внутрішніх хвороб.
11.01.	Раптова серцева смерть.
11.02.	Гостра серцева недостатність. Серцева астма. набряк легень.
11.03.	Гостра судинна недостатність (непритомність, колапс). Кардіогенний шок. Фатальні порушення ритму серця та провідності.
11.04.	Гіпертензивні кризи.
11.05.	Пароксизмальні порушення ритму.
11.06.	Гостра дихальна недостатність.
11.07.	Напад бронхіальної астми. Тяжке загострення бронхіальної астми.
11.08.	Тромбоемболія легеневої артерії.
11.09.	Легенева кровотеча.
11.10.	Спонтанний пневмоторакс.
11.11.	Гострі алергічні реакції. Медикаментозна хвороба.
11.12.	Кропив'янка.
11.13.	Набряк Квінке.
11.14.	Анафілактичний шок.
11.15.	Внутрішні кровотечі в гастроентерології.
11.16.	Синдром "гострого живота".
11.17.	Печінкова кома. Печінкова енцефалопатія.
11.18.	Алкогольна кома.
11.19.	Діабетичні коми.
11.20.	Тіреотоксичний криз. Гостра недостатність надниркових залоз.
11.21.	Гостра ниркова недостатність.
11.22.	Гостра затримка сечі. Ниркова еклампсія.
11.23.	Гострі отруєння. Отруєння гемолітичними отрутами, сильними кислотами та лугами.
11.24.	Отруєння опіатами, препаратами психотропної дії
11.25.	Отруєння сполуками важких металів. Отруєння окисом вуглецю. Отруєння хлорованими вуглеводами

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Болезни сердца и сосудов. Руководство Европейского общества кардиологов. - перевод с англ. / под ред. Е.В. Шляхто. - М.: ГЭОТАР-медиа, 2011. – 1480 с.
2. ВИЧ-инфекция и СПИД. Национальное руководство. Краткое издание. Под ред. В.В. Покровского. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. – 528 с.
3. Гастроентерологія: підручник / під ред. Н.В. Харченко. – К., 2007. – 720 с.
4. Гастроэнтерология и гепатология: диагностика и лечение. Рук-во для врачей / под ред. А.В. Калинина, А.И. Хазанова. - М.: Миклан, 2007. - 602 с.
5. Гусева С.А., Гончаров Я.П. Анемии. К.: Логос, 2010. – 400 с.
6. Доказательная эндокринология: рук-во / под ред. П.А.Мельниченко, Л.Я.Рожинской.- 2-е изд. – М.: ГЭОТАР-медиа, 2009. – 632 с.
7. Избранные лекции по ревматологии / под ред. В.В.Бадюкина. – М.: Литерра, 2012. – 768 с.
8. Клінічна гастроентерологія з основами ендоскопії та ультразвукової діагностики: навч. посібник / за ред. проф. В.І.Вдовиченка.- Львів, 2012.- 358 с.
9. Клінічна гематологія: навч. посіб. / М.Ю.Коломоєць, О.С.Хухліна, М.П. Антофійчук та ін. – Буков. держ. мед. ун-т. - Чернівці, 2008. – 211 с.
- 10.Компендиум 2011 – лекарственные препараты / Под ред. В.Н.Коваленка, А.П.Викторова. – К.: МОРИОН, 2011. – 2320 с.
- 11.Наказ МОЗ України №128 від 19.03.2007 р. «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Пульмонологія».
- 12.Наказ МОЗ України №436 від 03.07.2006 р. «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Кардіологія».
- 13.Наказ МОЗ України №271 від 13.06.2005 р. «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Гастроентерологія».
- 14.Наказ МОЗ України №676 від 12.10.2006 р. «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Ревматологія».
- 15.Наказ МОЗ України № 356 від 22.05.2009 “Протокол надання медичної допомоги хворим на цукровий діабет”.
- 16.Наказ МОЗ України № 384 від 24.05.2012 “Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії”.
- 17.Нефрология / под ред. Е. М. Шилова. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 688 с.
- 18.Основы внутренней медицины: Учеб. для студентов высш. мед. учеб. заведений IV уровней аккредитации, врачей-интернов, врачей общей практики / В.Г. Передерий, С.М. Ткач. - Вінниця: Нова книга, 2009. Т. 1: Заболевания органов дыхания. Заболевания органов пищеварения.

- Заболевания системы крови и кроветворных органов. Заболевания эндокринной системы. – 780 с.
19. Основы внутренней медицины: Учеб. для студентов высш. мед. учеб. заведений IV уровней аккредитации, врачей-интернов, врачей общей практики / В.Г. Передерий, С.М. Ткач. - Вінниця: Нова книга, 2009. Т. 2: Заболевания системы кровообращения. Ревматические болезни. Заболевания почек. Общие вопросы внутренней медицины. – 784 с.
 20. Основы внутренней медицины: Учеб. для студентов высш. мед. учеб. заведений IV уровней аккредитации, врачей-интернов, врачей общей практики / В.Г. Передерий, С.М. Ткач. - Вінниця: Нова книга, 2010. Т. 3: Дифференциальный диагноз и тактика ведения больных в клинике внутренней медицины. Острые и неотложные состояния в клинике внутренней медицины. – 1006 с.
 21. Передерий В.Г., Ткач С.М. Практическая гастроэнтерология: рук-во для врачей. – Винница: СПД Каштелянов А.И., 2011. – 776 с.
 22. Рациональная диагностика и фармакотерапия заболеваний внутренних органов / под ред. О.Я.Бабака // Справочник врача «Семейный врач, терапевт».- 2-е изд., доп. - том I. – К.: ООО «Доктор – Медиа», 2011. – 618 с.
 23. Рациональная диагностика и фармакотерапия заболеваний внутренних органов / под ред. О.Я.Бабака // Справочник врача «Семейный врач, терапевт».- 2-е изд., доп. - том II. – К.: ООО «Доктор – Медиа», 2011. – 454 с.
 24. Рациональная диагностика и фармакотерапия заболеваний органов дыхания / под ред. Ю.И.Фещенко, Л.А.Яшиной . – К.: ТОВ «Доктор-Медиа». – 2007. – 430 с.
 25. Ревматология: клинические рекомендации / под ред. Е.Л. Насонова – М.: ГЭОТАР-медиа, 2011. – 752 с.
 26. Руководство по кардиологии: Посвящ. 100-летию описания В. Образцовым и Н. Стражеско прижизн. диагностики инфаркта миокарда/ Ин-т кардиологии им. Н.Д. Стражеско АМН Украины; Под ред. В.Н. Коваленко. - К.: Морион, 2008. – 1423 с.
 27. Руководство по лабораторным методам диагностики. Ред. Кишкун А.А. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. – 760 с.
 28. Руководство по нефрологии / под ред. А.И.Дядыка, Е.А.Дядык.- К.: Четверта хвиля, 2011. – 600 с.
 29. Руководство по респираторной медицине. Мэскел Н., Миллар Э. ; пер. с англ. - под ред. С.Н. Авдеева. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. – 600 с.
 30. Свінціцький А.С. Діагностика та лікування захворювань системи крові: посібник для студентів та лікарів-інтернів / А.С. Свінціцький, С.А. Гусєва, С.В. Скрипниченко, І.О. Родіонова. – К.: Медкнига. - 2011. – 336 с.
 31. Сіренко Ю.М. Гіпертонічна хвороба і артеріальні гіпертензії. – Донецьк, 2011. – 304 с.
 32. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів: довід-посіб. / за ред. Ю.М. Мостового;

- Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М.І. Пирогова. - 16-е вид. - Вінниця: ДП «ДКФ», 2014. - 680 с.
33. Сучасні методи обстеження, техніка лікарських маніпуляцій та їх оцінка в клініці внутрішньої медицини / Н.І. Швець, Т.М. Бенца, О.А. Пастухова: навч. посіб. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2014. – 400 с.
34. Фундаментальная и практическая аритмология: Сб. лекций в схемах и табл. / под ред. О.С. Сычева; Ассоц. кардиологов Украины. Рабочая группа по нарушениям ритма сердца. - К., 2007. - 226 с.
35. Швець Н.И., Пидаев А.В., Бенца Т.М., Федорова О.А., Миронец В.И. Неотложные состояния в клинике внутренней медицины: учебное пособие. – К., 2006. – 752 с.
36. Швець Н.И., Скрыпник И.Н., Бенца Т.М. Фармакотерапия заболеваний пищеварительной системы в практике терапевта: учебное пособие. – К., 2007. – 648 с.
37. Швець Н.И., Бенца Т.М., Федорова О.А. Фармакотерапия заболеваний сердечно-сосудистой системы в практике терапевта: учебное пособие. – К., 2008. – 1000 с.
38. Швець Н.І., Бенца Т.М., Пастухова О.А., Фогель О.О. Сучасні стратегічні підходи до корекції сумарного кардіоваскулярного ризику у пацієнтів з есенціальною артеріальною гіпертензією та супутнім цукровим діабетом 2 типу: методичний посібник. – Київ, 2010. – 96 с.
39. Швець Н.І., Підаєв А.В., Федорова О.О., Пастухова О.А. Діагностика та стандарти лікування захворювань органів дихання у практиці терапевта: навч. посібник. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2011. – 632 с.
40. Швець Н.И., Пидаев А.В., Бенца Т.М. Диагностика, лечение, иммунопрофилактика гриппа и других острых респираторных вирусных инфекций: учебное пособие. – Киев, 2009. – 224 с.
41. Эндокринные синдромы. Диагностика и лечение. Древаль А.В. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2014. – 416 с.